

افزایش محدودیت بر زنان؛ «مردان خانه را به جای خودتان به وظیفه بفرستید»

[امین کلاه](#)

طالبان به دنبال وضع محدودیت‌های گسترده علیه زنان، به کارمندان زن در وزارت مالیه دستور داده‌اند که مردانی از بسته‌گان‌شان را به این وزارت بفرستند تا به جای آنان وظیفه اجرا کنند. این دستور طالبان در گزارشی از روزنامه «گاردین» همگانی شده است. فعالان حقوق زن، این دستور طالبان را حذف نظام‌مند زنان از صحنه کار توصیف می‌کنند و از طالبان می‌پرسند که با اجرایی شدن این دستور، سرنوشت هزاران زنی که در جریان ۲۰ سال گذشته در حمله‌های جنگ‌جویان این گروه مردان خانواده را از دست داده‌اند، چه خواهد شد؟

طالبان در حالی این دستور را صادر کرده‌اند که زنان تا هنوز اجازه بازگشت به دفترهای کاری‌شان را نیافته‌اند. عده‌ای از کارمندان زن در اداره‌های دولتی تنها حق دارند مطابق تقسیم‌اوقات تعیین شده از سوی طالبان برای امضای حاضری به دفترهای کاری‌شان حاضر شوند و بدون انجام هیچ‌کاری دوباره به خانه برگردند. مسوولان وزارت مالیه طالبان پیش از این نیز به کارمندان زن در این وزارت اذعان کرده بودند که برای دریافت معاش، مردان خانواده‌های‌شان را بفرستند، اما پس از اعتراضات زنان، از این تصمیم خود منصرف شدند.

صدور چنین دستوری از سوی طالبان اقدام تازه‌ای نیست. دفتر والی طالبان برای کابل نیز از این پیش به کارمندان زن در این نهاد گفته بود که به جای آنان مردان را استخدام خواهد کرد. طالبان در نخستین روزهای تسلط بر کابل، دروازه مکتب‌های دخترانه را بستند و به کارمندان زن در نهادهای دولتی دستور دادند که به جای اجرای وظیفه در دفاتر کاری‌شان، در خانه بمانند و معاش دریافت کنند. اکنون پس از نزدیک به یک سال از بی‌سرنوشتی زنان، بار دیگر دستور حذف کامل آنان از سوی طالبان صادر شده است. محرومیت زنان از حق آموزش، تحصیل و کار، از نگرانی‌های شهروندان و جامعه جهانی است که طالبان تاکنون هیچ اعتنایی به آن‌ها نکرده‌اند و به سیاست حذف زنان همچنان ادامه داده‌اند.

شبان شبرنگ (مستعار) یکی از کارمندان زن در وزارت مالیه است. او به روزنامه ۸ صبح می‌گوید که طالبان پیش از این برای‌شان دستور داده بودند که برای دریافت معاش، مردان خانواده را بفرستند. به گفته او، پس از شکایت و اعتراضات زنان، طالبان موقف خود را تغییر دادند و گفتند زنان اجازه دارند برای دریافت معاش به بانک بروند، اما بهتر است مردان خانواده را برای دریافت معاش به بانک‌ها بفرستند.

این کارمند وزارت مالیه می‌افزاید که یک سال خانه‌نشینی، او را افسرده و مریض ساخته، اما طالبان از همین وضعیت آنان نیز راضی نیستند و می‌خواهند به‌گونه کامل زنان را از حق کار محروم سازند. خانم

شیرنگ خاطر نشان می‌سازد که دشمنی طالبان با زنان، ریشه در باورهای افراطی دارد که طالبان به جز خانه‌نشینی زنان به هیچ کار دیگری بسنده نخواهند کرد. او وضعیت کنونی را برای زنان به «کابوس وحشتناک» تشبیه می‌کند و تأکید می‌ورزد که این گروه به جای رسیدگی به بحران فقر و گرسنگی، تأمین امنیت و ایجاد فرصت‌های شغلی، به حذف شغل و محرومیت نیمی از جامعه می‌اندیشد که هیچ ضرری، جز کمک به توسعه و رفاه زنده‌گی ندارند.

ثریا عاطف‌مل که از ترس طالبان نام مستعار برگزیده است، می‌گوید که حدود یک سال خانه‌نشینی تمام آرزوهایش را نابود کرده است. خانم عاطف‌مل تصریح می‌کند که در قرن ۲۱ هیچ عقل سالم و تفکر انسانی، محرومیت نیمی از پیکر جامعه از ابتدایی‌ترین حقوق‌شان را بر نمی‌تابد. او به این باور است که طالبان بهر غم و عده‌های‌شان با جامعه جهانی و اظهارات سخنگویان‌شان، هیچ تغییری نکرده‌اند و بر اعمال محدودیت علیه زنان ادامه می‌دهند.

این کارمند زن که اکنون هر ماه یک بار برای امضای حاضری به دفتر کاری‌اش می‌رود، می‌گوید که وقتی به دفتر می‌رود روزهای خوب گذشته را به یاد می‌آورد که صاحب مقام و منزلت بوده و احساس مالکیت در کار و مدیریت، برایش «حس غرور و بودن» می‌داد. او می‌افزاید که مسوولان طالبان از او و همکارانش خواسته‌اند که دیگر برای امضای حاضری نیایند و به جای خود یکی از اعضای مرد خانواده را معرفی کنند.

با این حال، فعالان حقوق زن می‌گویند که طالبان، زنان را به‌گونه کامل از حوزه عمومی حذف و مقررات سخت‌گیرانه و طاقت‌فرسا را علیه این قشر جامعه وضع می‌کنند که هیچ پیوندی با دنیای مدرن و واقعیت‌های امروزی جامعه بشری ندارد و این امر به گسترش فقر و ناامنی در عرصه‌های مختلف جامعه می‌افزاید.

فرحناز مصطفوی، فعال حقوق زن، در صحبت با روزنامه ۸ صبح می‌گوید: «نظر من از مذاکرات صلح خیالی دوحه تا حال همین بوده که هر اراده‌ای که در راستای سرکوب و حذف زنان باشد، حتا اگر برای صلح باشد، از طرف جامعه زنان مردود است.» خانم مصطفوی تصریح می‌کند که طالبان اگر اراده‌ای برای حکومت‌داری دارند، باید از حذف ساختارمند زنان دست بکشند. او خاطر نشان می‌سازد: «حذف ساختارمند زنان، به معنای چشم‌پوشی از یک اجتماع بزرگ، باظرفیت و دانش‌محور است که در حقیقت خیانت ملی محسوب می‌شود.»

مژگان فراچی، یکی دیگر از فعالان حقوق زن، در صحبت با روزنامه ۸ صبح می‌گوید زنانی که در دو دهه گذشته بر سرنوشت خود حاکم بودند و چرخه اقتصادی زنده‌گی را خودشان می‌چرخاندند، امروز با مشکلات جدی دست‌وپنجه نرم می‌کنند. به گفته خانم فراچی، دستور تازه طالبان مبنی بر معرفی مردان خانواده به جای خودشان در کار، مورد پرسش‌های جدی قرار دارد. او تصریح می‌کند، زنانی که مرد ندارند، چه کسی را معرفی کنند که به جای آنان وظیفه اجرا کند؟ خانم فراچی می‌افزاید زنانی که پیش از این «نان بخور و نمیر» پیدا می‌کردند، با این دستور طالبان نان خشک‌شان نیز گرفته می‌شود. این فعال حقوق زن تأکید می‌کند که زنانی که بیوه هستند و در فامیل خود مرد ندارند، سرنوشت‌شان چه می‌شود.

این فعال حقوق زنان می‌افزاید: «زنان در داخل قفس نفس می‌کشند؛ لباس میل دل‌شان را پوشیده نمی‌توانند، حرف زده نمی‌توانند، وضعیت اسفناک بالای‌شان حاکم است.» به گفته خانم فراجی، وضعیت حقوق بشری به وخامت گراییده و زنان در کنج خانه‌ها محصور شده‌اند. او تأکید می‌کند: «زنان هیچ گزینه‌ای جز مقاومت و مبارزه با طالبان را ندارند.»

این فعال حقوق زن پیامد حذف زنان را گسترش ناامیدی و تداوم فقر و گرسنگی در جامعه می‌داند و می‌افزاید که طرد زنان از کار و جامعه، آنان را دچار مشکلات روانی و روحی ساخته است. او دلیل افزایش خودکشی زنان در این اواخر را به ناامیدی و فقر زنان نسبت می‌دهد و تأکید می‌کند که اقدام‌هایی از این‌دست، زنان را منزوی و به آخر خط رسانده است.

این در حالی است که مسوولان سازمان ملل متحد با ابراز نگرانی از این دستور طالبان می‌گویند که حذف زنان از اداره‌های دولتی، منجر به افت اقتصادی خانواده‌ها خواهد شد. سیما باهوس، مدیر اجرایی زنان سازمان ملل، گفته است: «تخمین شده که محدودیت‌های کنونی در زمینه اشتغال زنان، منجر به زیان اقتصادی فوری تا یک میلیارد دلار یا پنج درصد تولید ناخالص داخلی افغانستان می‌شود.»

